

Ekonomikas valsts 23.olimpiāde, 3.posms
Situācijas analīze (24 punkti)
2022.gada 1.martā

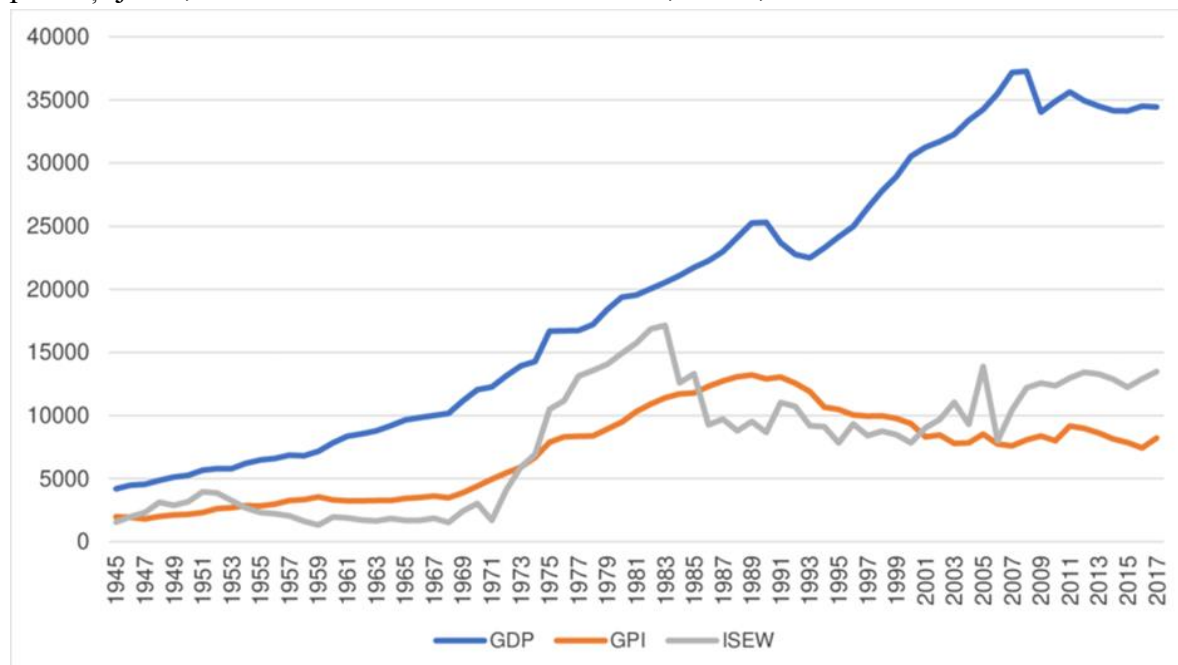
Dalībnieka kods:

Situācijas apraksts.

Vai ekonomikas izaugsme nodrošina ilgtspējīgu attīstību un labklājību?

Par vienu no labklājības paaugstināšanas iespēju uzskata ekonomikas izaugsmi. Tomēr bieži, panākot pat visai strauju ekonomikas izaugsmi, sabiedrībā daudzi ir neapmierināti un atzīst, ka tā nenodrošina labklājības pieaugumu.

1987. gadā ANO organizētās Pasaules vides un attīstības komisijas sagatavotais ziņojums (Bruntlandes ziņojums) izvirzīja pasaules ilgtspējīgas attīstības ideju, kura ekonomikas izaugsmi uzskata tikai par vienu no sabiedrības attīstības un labklājības aspektiem. 1. attēls ilustrē atšķirību starp ekonomikas izaugsmi un labklājību. Tās demonstrēšanai izmanto ilgtspējīgas ekonomiskās labklājības indeksu (*Index of Sustainable Economic Welfare, ISEW*). Tas ir komplekss indekss, kas sevī ietver gan patēriņu (mājsaimniecību izdevumus personiskajam patēriņam), gan tos faktorus, kurus IKP neieskaita, gan tos faktorus, kurus IKP ieskaita, bet kuri labklājību samazina, piemēram: nevienmērīgu ienākumu sadali, dabas resursu (neatjaunojamo) izsmelšanu, vides piesārņojumu; "antilabumu" ražošanu – noziedzību, stresu, alkohola un tabakas ražošanu u.c.

Att. 1. IKP, personīgo ienākumu un ilgtspējīgas ekonomiskās labklājības indeksa (ISEW) izmaiņas Somijā (eiro uz iedzīvotāju, 2010. gada cenās). GDP – IKP, GPI – bruto personiskais ienākums, ISEW - ilgtspējīgas ekonomiskās labklājības indekss. (Avots Hoffren, Jukka. (2019). Progress in welfare measurements and it's political usefulness.)

Iepazīsties ar informāciju 1. attēlā, veic nepieciešamos aprēķinus un atbildi uz sekojošajiem jautājumiem! (11 p.)

1.1	Cik reizes (aptuveni) laikā no 1945 līdz 2007. gadam ir palielinājies rādītājs IKP uz vienu iedzīvotāju? (1 p.)
1.2	Pamato, kurā laika periodā Somijā bija straujākā un ilgstošākā ekonomikas izaugsme un kurā laikā – straujākais ienākumu un labklājības pieaugums! Secini vai ekonomikas izaugsme Somijā spēja nodrošināt ienākumu un labklājības pieaugumu! (5 p.)
1.3	Ar trīs numurētiem pieņēmumiem skaidro, kāpēc kopš 80. gadu vidus palielinās plaisa starp IKP līkni un ilgtspējīgas ekonomiskās labklājības indeksa (ISEW) līkni! (3 p.)

- 1.4 Pierādi, kas vairāk samazina labklājību: ekonomiskās krīzes vai atšķirības IKP un ISEW aprēķināšanas metodikā? Skaidro, kāpēc? (2 p.)

Atbildi uz jautājumiem!

- 2.1 Vienā teikumā izskaidro atšķirību starp ekonomikas izaugsmi un ilgtspējīgu attīstību! Kādi trīs būtiski aspekti nodrošina ilgtspējīgu attīstību? (4 p.)

- 2.2 Uzraksti trīs, tavuprāt būtiskākos, faktorus, kas nodrošina ekonomikas izaugsmi un trīs, kas nodrošina ilgtspējīgu attīstību. (6 p.)

- 2.3 Uzraksti trīs, tavuprāt nozīmīgākos, pasākumus, kurus īstenojot varētu veicināt Latvijas ilgtspējīgu attīstību un aprites ekonomikas un ES Zaļā kursa mērķu sasniegšanu! (3 p.)